

نخستین کسی که مزار حضرت حمزه(ع) را ترمیم کرد

۲۲ مرداد ۱۳۹۳ ساعت ۱۶:۳۷

امام باقر(ع) در روایتی می‌فرمایند اولین کسی که این قبر را پس از گذشت چند سال و ظهور آثار فرسودگی در آن تعمیر کرد و به ترمیم و سنگچینی و علامت‌گذاری پرداخت و از سایر قبور مشخص ساخت، حضرت زهرا(س) بود.

۱۵ شوال سال سوم هجری یادآور غزوه احد و شهادت سید و سالار شهیدان حضرت حمزه(ع) است، شیرمردی که جان خود را در دفاع از پیامبر اکرم(ص) در طبق اخلاص گذاشت و شربت شهادت را نوشید، به خاطر این جانفشانی و ایثارش بود که پیغمبر(ص) به ایشان لقب سید شهیدان را دادند، آنچه در ادامه می‌آید اشاره‌ای اجمالی به مقام شامخ حضرت حمزه(ع) است:

*رسول خدا(ص) و قبر حمزه(ع)

محدثان و مورخان نقل کرده اند که: پیامبر خدا(ص) هر سال به زیارت قبور شهدا می‌رفت و خطاب به آنان می‌گفت: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ». (۱)

*سفارش امام صادق(ع)

امام صادق(ع) در ضمن توصیه به زیارت مساجد و مشاهد مدینه منوره به معاویه بن عمار می‌فرماید: «لَا تَدْعُ اتِيَانِ الْمَشَاهِدِ... وَقَبْرِ الشَّهَدَاءِ وَبَلَّغْنَا أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ إِذَا أَتَى قُبُورَ الشَّهَدَاءِ قَالَ: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ».» (۲)

زیارت مشاهد و قبور شهدا(ی احد) را ترک نکن، (زیرا) به ما نقل شده است که وقتی پیامبر(ص) به زیارت قبور شهدا می‌رفت، می‌گفت: «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ...».

*فاطمه زهرا(س) و زیارت حضرت حمزه(ع)

مرحوم کلینی از امام صادق(ع) نقل می‌کند: فاطمه(س) پس از رسول خدا(ص) هفتاد و پنج روز زنده بود و در این مدت بشاش و متبسم دیده نشد و هر هفته دو بار روزهای دوشنبه و پنجشنبه به زیارت قبور شهدا می‌رفت و گاهی محل استقرار مشرکان در احد

و همچنین جایگاه رسول خدا را به همراهانش معرفی می کرد، «لَمْ تُرْ كَاشِرَةً وَلَا ضَاحِكَةً تَأْتِي قُبُورَ الشَّهَدَاءِ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ مَرْتِينِ؛ الْإِثْنَيْنِ وَالْخَمِيسِ، فَتَقُولُ: هَهِنَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ وَهَهِنَا كَانَ الْمَشْرُكُونَ».

درباره زیارت و حضور حضرت زهرا(س) در کنار قبر حمزه(ع) در منابع شیعه و اهل سنت مطالب فراوانی نقل است از جمله اینکه: «إِنَّ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ كَانَتْ تَزُورُ قُبُورَ الشَّهَدَاءِ بَيْنَ الْيَوْمَيْنِ وَالثَّلَاثَةِ وَتَدْعُو وَتَبْكِي حَتَّى مَاتَتْ».(۳)

*کرامت شهدای احد در سال ۴۹ هجری

در سال ۴۹ هجری و پس از گذشت ۴۶ سال از جنگ احد و در دوران معاویه بن ابوسفیان، از طرف او دستور صادر شد که در احد قناتی حفر و مجرای آن را در کنار و یا داخل قبور شهدا قرار دهند و با آماده شدن قنات، منادی در مدینه اعلان کرد: افرادی که در احد شهید دارند برای در امان ماندن اجساد و قبور آنان از نفوذ و جریان آب، این قبور را نبش و اجساد شهدا را به محل دیگر انتقال دهند و بر اساس این دستور به نبش قبور شهدا اقدام شد.

از جمله قبر حمزه(ع) و عمرو بن جموح و عبدالله پدر جابر شکافته شد، عمال معاویه با تعجب مشاهده کردند که این اجساد تر و تازه مانده اند، به گونه ای که گویی دیروز دفن شده اند، حتی لباس ها و قطیفه ها و علف هایی که آنان را پوشش می داد با همان وضع باقی است و کوچکترین تغییری در آن ها رخ نداده است.

به طوری که وقتی بیل کارگر به پای حضرت حمزه خورد، خون جاری شد، و یا آن گاه که دست یکی از شهدا که در روی زخم پیشانیش قرار داشت، برداشته شد خون جاری شد و این کرامت شهدا موجب شد که عمال معاویه از تصمیم خود منصرف شده، قبور شهدا را به حال خود بگذارند.(۴)

*نخستین کسی که مزار حضرت حمزه(ع) را ترمیم کرد

امام باقر(ع) در روایتی می فرماید اولین کسی که این قبر را پس از گذشت چند سال و ظهور آثار فرسودگی در آن، به تعمیر و ترمیم و سنگچینی و علامت گذاری پرداخت و از سایر قبور مشخص ساخت، حضرت زهرا(س) بود.

متن روایت چنین است:

«عن سعد بن طریف، عن أبي جعفر(ع): إِنَّ فَاطِمَةَ بِنْتَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَتْ تَزُورُ قَبْرَ حَمْزَةَ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَرْمُهُ وَتُصَلِّحُهُ وَقَدْ تَعَلَّمَتْهُ بِحَجْرٍ»(۵)؛ سعد بن طریف از امام باقر علیه السلام نقل می کند که دختر رسول خدا، فاطمه زهرا قبر عمویش حمزه را زیارت و آن را ترمیم و اصلاح می کرد و این قبر را با سنگ چینی، علامت گذاری و مشخص ساخته بود.

*پی نوشتها:

۱- ابن شَبَّه، تاریخ مدینه، ج ۱، ص ۱۳۲؛ سمهودی، وفاء الوفا، ج ۳، ص ۹۳۲؛ ابن ابی الحدید، شرح نهج البلاغه، ج ۱۵، ص ۴۰؛ ابن کثیر، تاریخ، ج ۴، ص ۴۵

۲- کلینی، کافی، ج ۴، ص ۵۶۱

۳- کلینی، کافی، ج ۴، ص ۵۶۱؛ شیخ حرّ عاملی، وسائل الشیعه، ج ۲، ص ۸۷۹؛ واقدی به نقل از ابن ابی الحدید، شرح نهج البلاغه، ج ۱۵، ص ۴۰؛ سمهودی وفاء الوفا، ج ۳، ص ۹۳۲؛ مجلسی، بحار الأنوار، ج ۳۶، ص ۳۵۳ و ج ۴۳، ص ۹۰ و ج ۷۹، ص ۱۶۹ و ج ۹۹، ص ۳۰؛ شیخ صدوق، من لا یحضره الفقیه، ج ۱، ص ۱۱۴

۴- ابن شَبَّه، تاریخ المدینه، ج ۱، ص ۱۳۳؛ طبری، تاریخ، ج ۲، ص ۳۱۹؛ ابن کثیر، تاریخ، ج ۴، ص ۴۳؛ دیاربکری، تاریخ الخمیس، ج ۱، ص ۴۴۳؛ ابن نجار، اخبار مدینه الرسول، ص ۵۷؛ ابن ابی الحدید، شرح نهج البلاغه، ص ۱۴، ۲۶۴؛ سبکی، شفاء السقام، ص ۱۶۲؛ ابن اثیر، أسد الغابه، ج ۲، ص ۵۵؛ سمهودی، وفاء الوفا، ج ۳، ص ۹۳۸؛ ابن کثیر، تاریخ، ج ۴، ص ۴۳

۵- ابن شَبَّه، تاریخ المدینه، ج ۱، ص ۱۳۱؛ ابن سعد، طبقات، ج ۳، ص ۱۱؛ سمهودی، وفاء الوفا، ج ۳، ص

آدرس مطلب :

<https://www.cafetari.kh.com/news/۲۷۷۹۳/کسیه-نخستین-مزار-حضره-ت-مزار-کسیه-نخستین>